

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

Волохова І.С.

“ ___ ” _____ 20__ р.

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

Корпоративні фінанси

(назва магістерської програми)

на тему: «Ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства
(на прикладі ДП «Одеська залізниця»)»

(назва теми)

Виконавець:

студент групи 62 ФЕФ

Танєв Д. С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Хомутенко В. П.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	8
1.1. Визначення економічної сутності фінансових ресурсів підприємства, їх властивості, джерела формування та класифікація	8
1.2. Теоретико-організаційні основи управління фінансовими ресурсами підприємства	17
1.3. Характеристика показників стану та ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства	27
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ДП «ОДЕСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»	39
2.1. Основні показники формування фінансових ресурсів підприємства	39
2.2. Аналіз ліквідності та діагностика стану фінансових ресурсів компанії	49
2.3. Визначення типу та запасу фінансової стійкості підприємства	58
2.4. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства ..	66
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ДП «ОДЕСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»	78
3.1. Обґрунтування програми ефективного використання фінансових ресурсів підприємства	78
3.2. Прогнозування та оптимізація фінансових ресурсів підприємства	85
3.3. Оцінка перспектив фінансового розвитку підприємства	96
ВИСНОВКИ	108
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	113
ДОДАТКИ	123

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах глобалізації бізнесу інтеграційні процеси в Україні зумовлюють швидкий розвиток національної економіки [63], що потребує переформатування фінансових відносин суб'єктів ринку, посилення здорової конкуренції, створення привабливого інвестиційного клімату та максимізації ринкової вартості компаній [31, с. 15].

На сьогодні, на думку багатьох авторитетних вчених, дослідників та експертів, найважливішим чинником економічного зростання та розвитку вітчизняних підприємств є побудова ефективного механізму управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання [80, с. 72].

Спроможність компанії досягнути успіху на ринку залежить саме від ефективності управління її фінансовими ресурсами, а відмінно організоване управління стає необхідною складовою для її ефективної діяльності в умовах жорсткої ділової конкуренції [35, с. 87].

Актуальність теми дослідження обумовлюється тим, що побудова ефективної системи управління фінансовими ресурсами на вітчизняних підприємствах дозволить забезпечити максимізацію прибутку, сформуванню раціональну амортизаційну політику, ефективно проводити залучення додаткового капіталу та оптимізацію власних ресурсів [33, с. 380], підвищити фінансову стійкість та досягти високих кінцевих результатів господарської діяльності підприємства в цілому [43, с. 18].

Ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства є запорукою підвищення результативності його господарської діяльності, поліпшення позицій в конкурентній боротьбі за стабільне функціонування та динамічний розвиток у довгостроковій перспективі [36, с. 90].

Вагомий внесок у розвиток теорії управління фінансовими ресурсами підприємств зробили такі вітчизняні та зарубіжні дослідники як Н. О. Андрусак [5], Р. М. Безус [7], М.Д. Білик [11], І.Ю. Бланк [13], Ю.Ф. Брігхем, Л. Д. Буряк [89], О.Д. Василик, Г. Джонсон, Ед. Долан, Л. В. Домбровська [24], Т. Г. Заріцька [30], І. М. Зеліско [32], В. В. Костецький [37], О. П. Куцик [44], Л.О. Лігоненко, О. М. Мельник

[51], Н. В. Погожа [63], А.М. Поддєрьогін [87], Ж. Рішар, П. Самуельсон, Д.Г. Сігел, Д. Е. Сінанович [70], П. А. Стецюк [76], Р.Н. Холт, А.Д. Шеремет [86] та ін..

Значний вклад у розробку теоретичного підґрунтя системи управління фінансовими ресурсами, зокрема ідентифікації економічної категорії «фінансові ресурси підприємств» та її ролі у відтворювальному процесі на підприємстві зробили І. Т. Балабанова, С. В. Мочерний, Г. Г. Кірейцев [35], В. В. Костецький [37], О. Д. Василик, В. М. Опарін [55], Поддєрьогін А.М. [87], П. А. Стецюк [76].

Досліджують явище та доповнюють поняття і молоді вчені – О. С. Ватаманюк [18], Л. Ю. Закалюжна [29], І. М. Зеліско [31], О. В. Курінна [42], О. М. Мельник [51], Д. Е. Сінанович [70], Н. А. Хрущ, В. В. Доценко [90] та ін.

Однак, серед учених-економістів досі немає єдиної точки зору щодо форми існування фінансових ресурсів підприємства. Одні вбачають основою фондову форму формування ресурсів [56], інші надають перевагу не фондовій формі [29, 76], треті – поєднують фондову й не фондову форми [37, 88]. Тому питання визначення поняття та його ролі в процесі функціонування будь-якого суб'єкта господарювання залишається дискусійним та відкритим.

Питанню побудови ефективного механізму управління фінансовими ресурсами, аспектів їх формування та використання присвятили свої праці Т. В. Безбородова [6], Р. М. Безус [7], І. О. Бланк [13], Ю. Волинчук [20], П.П. Гаврилко [21], А. М. Кравцова [39], О. Леось, І. Коваль [47], Т. А. Присяга [64] та ін..

Зокрема, Ю. Волинчук [20], А.А. Горбатенко [23], М. М. Бердар [8], Є. М. Бойко [16], А. М. Кравцова [39], О. В. Курінна [42], Н. В. Погожа [63] розглядають аспекти формування фінансових ресурсів, досліджуючи джерела надходження капіталу (на основі показників стану ресурсів) та напрями їх використання (за показниками ефективності використання ресурсів).

В своїх роботах Н. В. Бичкова [10], І.Б. Доц, К.В. Висоцька [25], Я. Б. Дропа [27], О. Пилипенко, Е. Соколова [62] відображають результати побудови оптимальної моделі капіталу підприємства на основі збалансованості залученого та власного капіталу за принципом найменшої вартості використання ресурсів.

Ефективність управління фінансовими ресурсами Л. В. Домбровська [24], С. О.

Мельник [52], О. П. Фещенко [84], О. А. Шевченко [94], В. О. Ярошик, Л. С. Козак [97], Ю. М. Тютюнник [81] пов'язують з ліквідністю та фінансовою стійкістю підприємства.

Більшість вчених приходять до спільного висновку, що удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємств, не залежно від форми власності, варто розглядати як один із головних чинників підвищення ефективності фінансової та виробничо-господарської діяльності.

На сьогодні залишаються відкритими питання, пов'язані з розробкою теоретичних та практичних основ організації ефективного управління фінансовими ресурсами підприємств, що зумовлює об'єктивну необхідність здійснення подальших досліджень в даному напрямку.

Об'єктом дослідження магістерської роботи стали економічні відносини пов'язані з ефективним формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємства.

Предметом дослідження – ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства.

Базою дослідження виступає державне підприємство регіональна філія «Одеська залізниця» ПАТ «Українська залізниця» [57].

ДП «Одеська залізниця» – державне комерційне підприємство, регіональна філія у складі ПАТ «Укрзалізниця», що є важливою складовою єдиного транспортного конвеєра південного заходу України, на її долю якої припадає близько 20 % вантажообігу та більш, ніж 16% пасажирообігу залізниць країни [57].

Метою роботи є поглиблення вивчення засад теорії управління та визначення основних напрямків підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Для досягнення поставленої мети необхідне виконання наступних завдань:

- визначити економічну сутність фінансових ресурсів підприємства, розглянути їх властивості, джерела формування та класифікацію;
- розглянути теоретико-організаційні основи управління фінансовими ресурсами підприємства;

- охарактеризувати показники стану та ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства;
- проаналізувати основні показники формування фінансових ресурсів підприємства;
- провести аналіз ліквідності та діагностика фінансового стану фінансових ресурсів підприємства;
- визначити тип та запас фінансової стійкості підприємства;
- оцінити ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства;
- обґрунтувати програму ефективного використання фінансових ресурсів;
- скласти прогноз та оптимізувати структуру капіталу підприємства;
- оцінити перспективи фінансового розвитку підприємства.

Методологія і методи дослідження. У магістерській роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи, які дозволяють системно вирішувати проблемні завдання з обраного напрямку дослідження. Найвагоміші теоретичні й прикладні розробки базуються на положеннях загальної теорії управління, економічного та фінансового менеджменту, стратегічного управління та на використанні таких методів, як: *системний підхід* – при загальному вивченні основних засад ефективного управління фінансовими ресурсами суб'єкта господарювання; *індукція та дедукція* – при дослідженні та визначенні змістовного наповнення дефініцій «фінансові ресурси», «фінансові ресурси підприємств», «управління фінансовими ресурсами»; *аналіз і синтез із застосуванням абстрагування* – при оцінюванні ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства; *моделювання та формалізація* – при розробці програми ефективного використання фінансових ресурсів підприємства та оцінці перспектив фінансового розвитку підприємства; *графічний метод* – при ілюстрації результатів проведеного аналізу.

Інформаційною базою є нормативні та законодавчі акти України, що регламентують господарську діяльність підприємств залізничного транспорту; основні наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у межах досліджуваного проблемного поля; офіційні матеріали та експрес-інформація Держкомстату України;

документація ДП «Одеська залізниця», матеріали науково-практичних конференцій, періодичних видань і мережі Internet.

Науковою новизною отриманих результатів є теоретичне обґрунтування та практичне вирішення сукупності завдань пов'язаних із ефективним управлінням фінансовими ресурсами підприємства. Більш повно теоретичні та практичні здобутки магістерської роботи, що визначають її наукову новизну полягають у наступному:

- запропоновано авторське визначення фінансових ресурсів підприємства;
- доповнено класифікацію фінансових ресурсів підприємства;
- окреслено критерії оптимізації структури фінансових ресурсів підприємства;
- обґрунтовано актуальність застосування концепції системного підходу до управління фінансовими ресурсами;
- конкретизовані та обґрунтовані критерії оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства;
- визначена особлива роль фінансової стійкості підприємства в оцінці ефективності управління фінансовими ресурсами;
- визначені показники комплексної оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що представлені напрямки удосконалення можуть бути використані в господарській діяльності підприємств залізничного транспорту України, а також в роботі Міністерства транспорту України та ПАТ «Укрзалізниця» при розробці методичних рекомендацій та внутрішніх інструкцій.

Структура роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Загальний обсяг роботи становить 139 сторінок, із них 122 сторінки основного тексту. Робота містить 59 таблиць та 22 рисунки, додатки викладено на 16 сторінках, список використаних джерел містить 100 найменувань.

ВИСНОВКИ

Магістерська робота містить теоретичні дослідження, аналітичну оцінку та практичні рекомендації щодо ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства.

Вирішення поставлених завдань є підставою для виділення й узагальнення основних результатів проведеного дослідження, що полягають у наступному:

1. Фінансові ресурси підприємства – це акумульовані грошові кошти, які перебувають в розпорядженні підприємства у фондовій і нефондовій формі або трансформовані в матеріалізовану форму, що нагромаджені й авансовані з власних, позикових та залучених джерел, і використовуються для фінансування поточних витрат, задоволення соціальних та економічних потреб, забезпечення розширеного відтворення виробництва, а також з метою підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства.

Фінансові ресурси підприємства мають наступні властивості: мають стадію утворення, джерела формування і цілі використання; відображають відношення до власності; створюють основу для фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Від джерел формування та напрямів використання залежить структура фінансових ресурсів кожного підприємства.

Розглядати фінансові ресурси підприємства необхідно як джерело формування реального капіталу, оптимальний та якісний склад якого дозволить підприємству бути фінансово стійким у висококонкурентному ринковому середовищі.

2. Управління фінансовими ресурсами підприємства є складовою частиною управління фінансами і розглядається як одна з функцій фінансового менеджменту.

Управління фінансовими ресурсами – складний і багатогранний процес, який поділяють на кілька етапів: визначення і постановка проблеми; збір та обробка даних; аналіз отриманої інформації; прийняття управлінських рішень; реалізація прийнятих рішень; оцінка результатів реалізації рішень.

Під ефективним управлінням фінансовими ресурсами, що здійснюється в

межах фінансового механізму розуміють залучення оптимальної кількості фінансових ресурсів за найменших витрат на їх формування та виконання поставленої задачі за найменших витрат фінансових ресурсів і мінімального ризику. При цьому додатковий отриманий ефект має перевищувати додаткові здійснені витрати.

3. Для оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами використовують систему показників, які характеризують фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність, рентабельність та ділову активність підприємства.

Аспекти формування фінансових ресурсів реалізуються через оцінку структури капіталу та системи відповідних показників ефективності. Особливості використання фінансових ресурсів проявляються через трансформаційні процеси, що виражаються у формуванні структури оборотних та необоротних коштів, а також показники ефективності використання активів та капіталу підприємства.

4. Фінансові ресурси ДП «Одеська залізниця» являються невід'ємною частиною фінансових ресурсів держави, об'єднаних в єдиний механізм системою фінансових відносин та зв'язків, суб'єктивне управління якими здійснюється по вертикалі управління згідно функціональних обов'язків керівників підрозділів.

Основним джерелом фінансових ресурсів філії являється власний капітал, вартість якого збільшується за рахунок нерозподіленого прибутку і капіталу у дооцінках. Компанія має високий рівень фінансової незалежності та автономності, більша частина її фінансових ресурсів трансформується у основні засоби.

Важливим зрушенням за 2013-2017 рр. стає зміна пріоритету в джерелах формування капіталу та відмова від фінансування за короткостроковими кредитами і перехід на більш ефективне довгострокове кредитування.

Внаслідок зростання фінансової незалежності збільшується середньозважена вартість капіталу, що збільшує витрати на використання фінансових ресурсів та знижує ефективність фінансової діяльності компанії.

5. Станом на кінець 2017 року основні засоби філії були зношені на 98 %, однак залишаються основою для формування економічного потенціалу компанії. Низьке значення фондорентабельності говорить про необхідність підвищити прибутковість

основної діяльності та диференціювати джерела фінансування.

Вартість оборотних активів зростає, головним чином за рахунок дебіторської заборгованості, що може спричинити фінансові проблеми, пов'язані з накопиченням боргів. Компанія має ознаки дефіциту платіжних засобів, що знижує її платоспроможність та погіршує ділову репутацію.

Незважаючи на низьку ліквідність балансу, слабкий рівень фінансової дисципліни та недостачу високоліквідних оборотних активів для покриття зобов'язань ДП «Одеська залізниця» має розрахункову та майнову платоспроможність, що відображає ефективність управління фінансовими ресурсами.

6. У 2017 році ДП «Одеська залізниця» має нормально стійкий фінансовий стан за якого гарантується платоспроможність, а запаси забезпечуються довгостроковими залученими коштами. Подолати фінансову кризу 2013 року вдалося завдяки залученню довгострокових позик, а нестійкий фінансовий стан 2015 року подолано за рахунок короткострокових та довгострокових позичок. Протягом 2013-2015 рр. фінансова стійкість є вищою, а її зниження в 2016-2017 рр. зумовлене значним ростом змінних витрат підприємства.

7. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами ДП «Одеська залізниця» показала, що компанія є прибутковою, рентабельною та інвестиційно привабливою, виражена стабільність її економічного зростання.

Підприємство спеціалізується на вантажних перевезеннях, що забезпечує щорічно близько 84 % виручки. Факторний аналіз валового прибутку показав необхідність поглиблення спеціалізації компанії та встановлення ринкової зваженої ціни на послуги, зниження операційних витрат та собівартості реалізованих послуг.

Філія має проблеми, що погіршують показники прибутковості, окупності та рентабельності, а саме: високий рівень та прискорене зростання операційних витрат; високий рівень та зростання фінансових витрат; зниження темпу росту чистого прибутку. Назріла критична необхідність оптимізації структури активів та капіталу, зниження операційних витрат та пошуку альтернативних джерел фінансування.

8. Оцінка рушійних сил національного ринку вантажних перевезень дозволила визначити, що ДП «Одеська залізниця» знаходиться на стадії зрілості життєвого

циклу та має укріпити свої позиції на ринку шляхом вибору стратегії утримання. Місією підприємства стає захист позицій від конкурентів, вибіркоче інвестування рентабельних напрямків діяльності, утриманням балансу між витратами і доходами.

В рамках даної стратегії програма фінансового розвитку підприємства передбачає: оптимізацію структури капіталу, покращення ліквідності балансу, покращення грошової платоспроможності, підвищення фінансової стійкості, зниження собівартості послуг та зростання капітальних інвестицій. Програма буде виконана шляхом реалізації наступних заходів: залучення довгострокового капіталу; реалізації необоротних активів; реструктуризації дебіторської та кредиторської заборгованості; оптимізації змінних та постійних витрат; збільшення тарифів; оптимізації термінів замовлення; втілення програми оновлення локомотивного парку.

9. В результаті реалізації програми ефективного використання фінансових ресурсів ДП «Одеська залізниця» в рамках стратегії утримання в 2018 році можна досягти наступних результатів: збільшення виручки на 60,9 % та чистого прибутку – в 12 разів; скорочення операційних витрат на 1 %; підвищення обсягу виконаних робіт на 38,2%.

Основними заходами з покращення показників ефективності використання фінансових ресурсів стали: підвищення тарифів на вантажні перевезення на 19,3 % і пасажирські перевезення – на 14 %; скорочення персоналу на 2,2 %; скорочення періоду обертання запасів на 9,4 % та дебіторської заборгованості – на 56,7 %.

Головним проектом, що є рушійною силою стрімкого фінансового розвитку ДП «Одеська залізниця» є проект оновлення локомотивного парку, який є прибутковим $NPV = 1\,907,1$ за ставкою дисконту 20,1 %. Рентабельність інвестиційних витрат за проектом становить 30 %. Період окупності 2 роки і 5 місяців, при врахуванні фактору часу – за 3,5 роки.

Програма управління фінансовими ресурсами є ефективною, прибуток від її реалізації становить 3 727 млн. грн., окупність затрат – 37,7 %.

10. В результаті реалізації програми фінансового розвитку ДП «Одеська залізниця» в 2018 році можливі наступні перспективи зміни фінансового стану: формування балансу, що має ознаки нормальної ліквідності; формування абсолютної

грошової, розрахункової та поточної платіжної спроможності; встановлення в довгострокову періоді нормально стійкого фінансового стану; зниження порогу рентабельності на 42,6 %, підвищення запасу фінансової стійкості в 3 рази – до 65,1 %; скорочення операційного циклу на 41,1 %, а фінансового – на 51,4% та покращення ділової активності компанії.

У 2018 році виконуються умови «золотого правила економіки». Темп росту чистого прибутку випереджає темп росту виручки, що перевершують темп росту активів $T_{\text{ЧП}} (1\ 255,3\%) > T_B (148,8\%) > T_A (121,1\%) > 100\%$. Відбувається зростання економічного потенціалу підприємства, розширюються масштаби його діяльності, ефективно використовуються майнові ресурси.

Перспективи розвитку та розширеного відтворення виробництва ДП «Одеська залізниця» у 2018 році характеризує динаміка показників комплексної оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами: зростання ефективності використання активів (ROA зріс в 18 разів); підвищення ефективності використання капіталу (ROIC зріс в 10 раз); збільшення рентабельності власного капіталу (ROE зріс в 11 раз); зростання рентабельності комерційної діяльності (ROS зріс в 6,9 раз); прибутковість інвестованого капіталу (ROI зріс в 11,5 раз); зростання вартості власного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку (КСР зріс на 1,2 %).

Таким чином, реалізація програми фінансового розвитку підприємства підвищить ефективність формування та використання фінансових ресурсів ДП «Одеська залізниця», покращить його фінансовий стан, показники операційної та фінансової діяльності, підвищить інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність компанії, а також створить умови для ефективного розширення діяльності в довгостроковій перспективі.

Таким чином, реалізація програми фінансового розвитку підприємства підвищить ефективність формування та використання фінансових ресурсів ДП «Одеська залізниця», покращить його фінансовий стан, показники операційної та фінансової діяльності, підвищить інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність компанії, а також створить умови для ефективного розширення діяльності в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про введення в дію Положення про регіональну філію «Одеська залізниця» публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»: Наказ від 4.05.2017 № 289. // ПАТ «Укрзалізниця». – 2017. – 29 с.
2. Про залізничний транспорт [Електронний ресурс]: станом на 06.01.2018 р. затверджений Верховною Радою України від 04.07.1996 № 274/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 40, ст. 183-184. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про транспорт [Електронний ресурс]: станом на 28.12.2015 р. затверджений Верховною Радою України від 10.11.94 № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 51, ст. 447. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Алескерова Ю. В. Управління фінансовими ресурсами державних підприємств / Ю. В. Алескерова, А. Р. Ременюк. // «Причорноморські економічні студії». – 2018. – №30-2. – С. 45-48.
5. Андрусак Н. О. Фінансові ресурси підприємств – основа формування фінансової бази регіону / Н. О. Андрусак. // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – № 9. – С. 130-134.
6. Безбородова Т. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємств / Т. В. Безбородова. // Держава та регіони. – 2008. – №5. – С. 21-23.
7. Безус Р. М. Управління фінансовими ресурсами відкритих акціонерних товариств елеваторної промисловості: дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / Безус Роман Миколайович. – Дніпро, 2008. – 211 с.
8. Бердар М. М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємствана основі логістичного підходу / М. М. Бердар. // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 5 (83). – С. 133-138.
9. Бердар М.М. Фінансова прозорість підприємства в управлінні фінансових ресурсів / М.М. Бердар. // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – №1

(116). – С. 122-125.

10. Бичкова Н.В. Оптимізація структури капіталу вітчизняних підприємств у контексті підвищення ефективності фінансової діяльності / Бичкова Н.В. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – №. 1 (48). – С. 16-23.

11. Білик М.Д. Управління фінансами державних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра економ. наук: спец. 08.04.01 – фінанси, грошовий обіг і кредит / Білик М. Д.; УАБС НБУ. – Суми: 2000. – 34 с.

12. Білик М.Д. Фінансове планування на підприємстві: навч. посіб. / Білик М.Д., Беялов Т.Е. / Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. – К.: ПанТот, 2015. – 434 с.

13. Бланк І.О. Управління фінансовими ресурсами / І.О. Бланк. – М.: Видавництво «Омега-Л»: ООО «Ельга», 2011. – 768 с.

14. Бланк І.О. Фінансове забезпечення розвитку підприємств / І.О. Бланк, Г.В. Ситник та ін. / За ред. проф. Бланка І.О. – К.: КНТЕУ, 2011. – 344 с.

15. Близнюк О. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства: / О.П. Близнюк, А.П. Горпинченко // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. – 2012. – № 2. – С.52-58.

16. Бойко Є. М. Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні / Є. М. Бойко. // Молодий вчений. – 2016. – № 5. – С. 15-18.

17. Бражник Л. В. Джерела фінансування господарської діяльності підприємств / [Л. В. Бражник, І. О. Ралко, В. О. Яловега та ін.] // Наукові праці ПДАА. № 1 (6). – 2013. – С. 57-62.

18. Ватаманюк О. С. Економічна сутність фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів [Електронний ресурс] / О. С. Ватаманюк. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.

19. Від радянської до європейської моделі залізничного транспорту в Україні [Електронний ресурс] / Укрінформ, 2015-2018. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua>.

20. Волинчук Ю. Особливості формування та використання фінансових ресурсів підприємств. / Ю. Волинчук // Економічний аналіз. – Т., 2013. – Вип. 11, ч.

2. – С. 96-101.

21. Гаврилко П.П. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України / П.П. Гаврилко. // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – 2016. – Т. 21, Вип. 3. – С. 131-134.

22. Говорушко Т. А. Фінанси для фінансистів: підручник. / Т. А. Говорушко. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 612 с.

23. Горбатенко А.А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні / А.А. Горбатенко. // Економічний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ ім. Григорія Сковороди. – 2010. – Випуск № 15/1. – С. 195- 201.

24. Домбровська Л.В. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом оптимізації структури капіталу / Л. В. Домбровська // Ефективна економіка. – 2014. – № 2. – С. 144-147.

25. Доц І.Б. Оптимізація структури капіталу підприємства з метою підвищення його фінансової безпеки / І.Б. Доц, К.В. Висоцька. // Збірник науково-технічних праць. – 2013. – С. 224-229.

26. ДП «Одеська залізниця»: річна інформація емітента цінних паперів за 2013-2017 рр. [Електронний ресурс] / Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/db/participant/01071315>.

27. Дропа Я. Б. Оптимізація структури фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах // Я. Б. Дропа // БізнесІнформ. – 2016. – № 12. – С. 169-175.

28. Експрес-аналіз вантажних залізничних перевезень [Електронний ресурс] / Logistics in Ukraine. – Режим доступу: <https://logistics-ukraine.com>.

29. Закалюжна Л. Ю. Економічне значення сутності фінансових ресурсів підприємства в ринковій економіці [Електронний ресурс] / Л. Ю. Закалюжна // XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION (19-21.04.2018). – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://intkonf.org>.

30. Заріцька Т. Г. Управління фінансовими ресурсами підприємства / Т. Г. Заріцька. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2011. – №

6. – С. 635-638.

31. Зеліско І. М. Генезис та еволюція економічної категорії фінансові ресурси / І. М. Зеліско. // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 24. – С. 15-26.

32. Зеліско І. М. Роль фінансових ресурсів в діяльності економічних суб'єктів: теоретичний аспект / І. М. Зеліско. // Ефективна економіка. – 2016. – №12. – С. 11-17.

33. Іващенко Г.А. Управління фінансовими ресурсами на вітчизняних підприємствах / Г.А. Іващенко, М.О. Кіпа // Фінансовий простір. – 2015. – № 2. – С. 380-387.

34. Іщенко Н. М. Маркетинг транспортних послуг: навч. посібник для студ. спеціальності «Економіка підприємства» / Н. М. Іщенко. – Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 272 с.

35. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Г.Г. Кірейцев; 2-е вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2002. – 495 с.

36. Коваль Н. І. Особливості управління фінансами державних підприємств / Н. І. Коваль, Т. А. Дідух // Образование наука и техника – 2010 : матеріали 6-ої міжнар. наук.-практ. конф. 7–15 листоп. 2010 р. – Т.4. – Пшемисль :Вид. – «Наука I studia» Польща. – 2010. – С .87-90.

37. Костецький В.В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства / В. В. Костецький // Галицький економічний вісник. – 2010. – №4 (29). – С. 135-145.

38. Котьякалова-Литвин І. В. Роль фінансових акселераторів у вдосконаленні управління фінансовим забезпеченням підприємства / І. В. Котьякалова-Литвин. // Ефективна економіка. – 2018. – № 4. – С. 22-25.

39. Кравцова А. М. Фінансові ресурси підприємств: механізм формування та ефективного використання: монографія / А. М. Кравцова; – Вінниця., 2011. – 219 с.

40. Кравчук О.М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / О.М. Кравчук, В.П. Лещук. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 503 с.

41. Ксьондз С. М. Проблеми формування фінансових ресурсів підприємств / С. М. Ксьондз, О. В. Сапригіна. // Економіка і суспільство. – 2017. – №10. – С. 611-615.

42. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових

ресурсів підприємства / О. В. Курінна. // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка. – 2013. – Вип. 2. – С. 140-148.

43. Кустріч Л. О. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств на регіональному рівні / Л. О. Кустріч. // Агросвіт. – 2018. – № 1. – С. 18-24.

44. Куцик П. О. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств на регіональному рівні / П. О. Куцик. // Агросвіт. – 2015. – № 1. – С. 18-24.

45. Куцик П. О. Прогнозна фінансова звітність: проблемні аспекти / П. О. Куцик. // Международный научный журнал. – 2015. – № 9. – С. 101-108.

46. Лапа А. Є. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація / А. Є. Лапа. // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. – 2013. – № 4 – С. 289-297.

47. Леось О. Механізми формування фінансових ресурсів підприємств / О. Леось, І. Коваль. // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2014. – Вип. 1. – С. 119-126.

48. Макух Т. О. Сутність та призначення фінансових ресурсів підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.

49. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти / О. Г. Малій. // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. – № 2. – С.71-74.

50. Маматова Л. Ш. Фінансові ресурси підприємств та їх трансформація в умовах змін ринку / Л. Ш. Маматова, К. С. Верзилова // Сучасні проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку. – 2018. – № 4. – С. 270-275.

51. Мельник О. М. Економічний зміст фінансових ресурсів підприємства / О. М. Мельник. // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 2(54). – С. 350-354.

52. Мельник О. М. Систематизація підходів до визначення сутності фінансових ресурсів підприємства [Електронний ресурс] / О. М. Мельник, О. Р. Кривицька // Національний університет «Острозька академія». Науковий блог. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://naub.oa.edu.ua>.

53. Мельник С. О. Діагностика показників ліквідності та платоспроможності підприємств з метою підвищення ефективності їхнього функціонування [Електронний ресурс] / С. О. Мельник // Національний університет «Острозька академія». Науковий блог. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://naub.oa.edu.ua>.

54. Омелянчук Т. М. Параметризація факторного фінансового аналізу прибутку підприємств [Електронний ресурс] / Т. М. Омелянчук. // Матеріали інтернет конференції «Modern problems and ways of their solution in science, transport, production and education». – 2012. – № 9. – Режим доступу до ресурсу: www.irbis-nbuv.gov.ua.

55. Опарін В. М. Фінансові ресурси та суспільний капітал / В. М. Опарін // Вісник НБУ. – 2001. – № 7. – С. 26-28

56. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Держстат України, 1998-2018. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

57. Офіційний веб-сайт ДП «Одеська залізниця» [Електронний ресурс]. – Регіональна філія «Одеська залізниця» ПАТ «Українська залізниця», 2016-2018. – Режим доступу: <http://odz.gov.ua>.

58. Офіційний веб-сайт ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kvsz.com/index.php/ua>.

59. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – МФУ, 2018. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

60. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – НБУ, 2018. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>.

61. Петик М. І. Економічна суть і призначення фінансових ресурсів у забезпеченні господарської діяльності суб'єкта господарювання / М. І. Петик // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 1. – С. 21-27.

62. Пилипенко О. Методичні підходи до оцінки та оптимізації структури капіталу підприємства залізничного транспорту / О. Пилипенко, Е. Соколова. // Збірник наукових праць ДЕДУТ. – 2016. – № 65. – С. 98-114.

63. Погожа Н.В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України / Н. В. Погожа // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – № 2 (45). – С. 144-149.

64. Присяга Т. А. Аналіз підходів до оцінки ефективності використання фінансових ресурсів [Електронний ресурс] / Т. А. Присяга, В. О. Калишенко. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.rusnauka.com>.

65. Рада провалила закон про нову модель ринку залізничних перевезень [Електронний ресурс] / РБК-Україна. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rbc.ua>.

66. Рейки розбрату: куди «Укрзалізниця» тягне українську економіку [Електронний ресурс] / 2018 MIND UA, 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://mind.ua>.

67. Романенко Т. В. Шляхи удосконалення формування та використання фінансових ресурсів підприємств. / Т. В. Романенко // Наукові праці. – Полтава, 2012. – Економічні науки. – С. 248-252

68. Руденко В. В. Проблеми організації фінансової діяльності державних підприємств та шляхи їх вирішення. [Електронний ресурс] / В. В. Руденко, С. М. Мазур // Науковий огляд. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://intkonf.org>.

69. Савчук Т. О. Законні механізми управління прибутком. Амортизація [Електронний ресурс] / Т. О. Савчук // ЮО «LegalGroup». – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://id-legalgroup.com>.

70. Сінанович Д. Е. Теоретичні підходи до визначення економічної сутності поняття «фінансові ресурси» / Д. Е. Сінанович // Управління розвитком. – 2014. – № 10. – С. 87-89.

71. Сокиринська І. Г. Аспекти стратегічного розвитку підприємства / І. Г. Сокиринська, О. В. Хохлова. // Вісник СумДУ. – 2011. – № 4. – С. 165-168.

72. Смоленко П.С. Сутність фінансових ресурсів в умовах кризового стану економіки України / П.С. Смоленко. // Наука й економіка. – 2009. – № 2. – С. 61-67.

73. Ставерська Т. О. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах: навч. посіб. / Т. О. Ставерська, І. С. Андрющенко. – Харків: «Видавництво І. С. Іванченка», 2013. – 148 с.

74. Стасюк Л. С. Класифікація фінансових ресурсів підприємства. / Л. С. Стасюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – № 4. – Том. 3. – С. 257-261.

75. Стефанишин О.Б. Теоретичні основи визначення сутнісних характеристик, функцій та складових фінансового забезпечення суб'єктів господарювання / О.Б. Стефанишин // Економічна теорія та історія економічної думки. – 2016. – № 10. – С. 40-43.

76. Стецюк П. А. Методичні аспекти оцінки ефективності фінансових ресурсів телекомунікаційних підприємств / П. А. Стецюк. // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2017. – №220. – С. 28-32.

77. Стойко О. Я. Фінанси: навч. посіб. / О. Я. Стойко, Д. І. Дема; за ред. О. Я. Стойка. – К.: Алерта, 2014. – 432 с.

78. Теорія статистики: підручник / за ред. Г. Л. Громико. – 3-тє вид., перероб. і доп. – М.: НДЦ Інфра-М, 2012. – 476 с.

79. Ткаченко І. П. Фінансові ресурси підприємств: управління ефективністю формування та використання / І. П. Ткаченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 19. – С. 46-52.

80. Траченко Т. Р. Механізм управління фінансовими ресурсами підприємства / Т. Р. Траченко. // Вісник Вінницький національний технічний університет. – 2018. – № 3 (27). – С. 71-74.

81. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз бізнесу: навчальний посібник. / Ю.М. Тютюнник. – Полтава: ІнтерГрафіка, 2004. – 288 с.

82. Укрзалізниця: міфи і правда про монополію [Електронний ресурс] / Медіацентр «Магістраль» ПАТ «Укрзалізниця», 2017. – Режим доступу: <https://www.info.uz.ua>.

83. Укрзалізниця підписала з General Electric контракт на мільярд доларів [Електронний ресурс] / Економічна правда, 2015-2018. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua>.

84. Фещенко О. П. Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансового стану підприємств / О. П. Фещенко // Фінанси, облік і аудит. – 2012. – № 19. – С. 212-221.

85. Фещук М. Ю. Теоретичні основи економічної сутності фінансових ресурсів / М.Ю. Фещук // КНУТД. – 2017. – № 12. – С. 85-87.

86. Фінанси для фінансистів: підручник / [О. А. Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька та ін.] / за заг. ред. Т. А. Говорушко. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 614 с.
87. Фінанси підприємства : підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 572 с.
88. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / [М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, та ін.]; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2009. – 588 с.
89. Фінансовий менеджмент: підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. А.М. Поддєрьогін; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2008. – 535 с.
90. Хрущ Н. А. Аналіз сучасних підходів до визначення сутності фінансових ресурсів підприємства / Н. А. Хрущ, В. В. Доценко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 3 (3). – С. 274-277.
91. Чернявський А. Д. Управління конкурентоспроможністю підприємства / А. Д. Чернявський, М. І. Філіпов. – К.: Персонал, 2016. – 234 с.
92. Шаманська О.І. Основні напрямки підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємств / О.І. Шаманська // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 6. – С. 166-172.
93. Швиданенко Г.О. Управління капіталом підприємства: навчальний посібник / Г.О. Швиданенко, Н.В. Шевчук. – К.: КНЕУ, 2007. – 440 с.
94. Шевченко О. А. Аналіз рівня ліквідності підприємств легкої промисловості / О. А. Шевченко. // Вісник ВНТУ. – 2018. – № 1. – С. 21-25.
95. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. – 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / В.М. Шелудько – К.: Знання, 2013. – 375 с.
96. Шестова О. О. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства в умовах ризикового ринкового середовища / О. О. Шестова. // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2011. – № 6/2 – С. 194-197.
97. Ярошик В. О. Оцінка та напрямки покращення фінансової стійкості

підприємства [Електронний ресурс] / В. О. Ярошик, Л. С. Козак // Національний університет «Острозька академія». Науковий блог. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://naub.oa.edu.ua>.

98. Ярцева Т. А. Методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємства / Т. А. Ярцева // Управління розвитком. – 2013. – №18. – С.103-106.

99. Яцкевич І. В. Оцінка привабливості та перспектив розвитку галузі / І. В. Яцкевич // Економічна діагностика: навч. посіб. / І. В. Яцкевич. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2015. – 291 с.

100. Damodaran A. Country Default Spreads and Risk Premiums [Електронний ресурс] / Aswath Damodaran. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/ctryprem.html